

БЕЗОСОБОВІ РЕЧЕННЯ З ПРЕДИКАТИВНИМИ ФОРМАМИ НА -НО, -ТО В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Олена Куц (Мелітополь)

У статті проаналізовано формально-граматичний і семантичний аспекти безособових речень, головний член яких виражений предикативною формою на -но, -то, словотворчі особливості зазначених предикативних форм, встановлено структурні схеми цих речень.

In the article formal – grammatical and semantic aspects of the impersonal sentences, the principal part of which is represented by predicative form ending in -no, -to, the formation of such predicative forms are analysed and the structural schemes of such sentences are established.

Сучасна лінгвістика прагне створити типологію простих речень з урахуванням не лише їх структурних рис, а й змістових, знайти місце безособового речення в системі мови, установити взаємовідношення між формально-граматичною будовою речення і його семантичною структурою. Розглядаючи проблему реалізації семантики у формально-граматичній структурі речення, І. Р. Вихованець виходить з того, що речення являє собою багатомірну одиницю і тому повинне вивчатися з урахуванням усіх виявів його функціонування. Він виділяє чотири яруси в структурі речення: власне-семантичний, семантико-синтаксичний, формально-граматичний та власне-комунікативний, які перебувають у різних взаємовідношеннях і мають різний стосунок до змісту і форми речення [Вихованець 1983: 125].

До безособових речень відносять кілька різновидів, що відрізняються за способом вираження предикативного центру конструкцій. Усі вони об'єднуються за ознакою імперсональності, яка, виступаючи дієслівною категорією, набуває власне-синтаксичного значення. Безособовість у семантико-синтаксичній структурі односкладних речень тлумачать як вияв дії (стану, процесу) незалежно від виконавця або носія ознаки. У більшості випадків специфіка головного члена безособового речення унеможливорює зв'язок з іменником у формі називного відмінка, тобто синтаксичну позицію підмета [Українська граматики 1986: 293].

За способом вираження предикативного центру можна виділити такі модифікації безособових речень: 1) речення з головним членом, вираженим дієсловом; 2) речення з головним членом, вираженим адвербіальними та іменними предикативами; 3) речення з головним членом, вираженим поєднанням інфінітива з предикативом; 4) речення з головним членом, вираженим формою на -но, -то [Українська граматики 1986: 293 – 294].

У безособових реченнях, головний член яких виражений незмінною предикативною формою на -но, -то, повідомляється про дію здебільшого в її результаті, а не в процесі [Загнітко 1996: 163], напр.: *Скільки хмільної тривоги налито в дзвінку прохолоду ночей* (І. Муратов).

Українські форми на -но(-ено), -то перебувають у додатковому морфологічному розподілі. Суфікс -ен- на відміну від суфіксів -н-, -т- зв'язаний тільки з одним морфонологічним типом основ – основою з приголосною фіналлю: *зварено, здійснено, звелено* тощо, тому для скорочення прийнято умовно говорити про дві форми на -но, -то [Укр. граматики 1986: 247].

Незмінні предикативні форми на -но, -то, що за походженням є нечленними пасивними дієприкметниками середнього роду, характеризуються такими ж особливостями творення, як і співвідносні з ними членні дієприкметники. Але, становлячи застиглу форму називного відмінка, ці дієприкметники не мають парадигми відмінювання. Базою для творення цього типу дієприкметників служать перехідні (зрідка неперехідні) дієслова всіх класів, крім тих, основи яких закінчуються фонемою /і/, та дієслова **бігти** і його похідних. Творються предикативні форми на -но, -то від основи інфінітива та 1-ї ос. однини теперішнього і теперішньо-майбутнього часів через додавання суфіксів -н-(-ен-), -т- та афікса -о, що й оформляє їх як незмінні утворення [Гнатюк 1979: 225].

Утворення предикативних форм на -но, -то уможливають ті ж морфонологічні зміни, які властиві і для творення пасивних дієприкметників. Співвіднесеність предикативних форм на -но, -то з пасивними дієприкметниками очевидна. Але є деякі предикативні форми, які функціонують у мові без наявності в ній відповідних дієприкметників, хоч вони й можливі потенційно. Це, напр.: *балакано, велено, звелено, подумано, повелено* тощо, пор.: *Мені велено вітати гостей* (І. Карпенко-Карий). У словотворі предикативних форм на -но, -то однією з особливостей є те, що ці форми практично неможливі від дієслів, які мають назву суб'єкта дії, хоч дієприкметники від них утворюються, напр.: *засніжений, забур'янений, запирієний*. Сполучення слів типу *село засніжене, поле забур'янене, грядки запирієні* позанормативні (літ. *село засніжене, поле забур'янене, грядки запирієні*). Безособова форма вживається звичайно тоді, коли суб'єкт дії не названий [Гнатюк 1979: 225 – 226].

Задані форми характеризуються загальним перфектним значенням, особливо в тих випадках, коли вихідним є дієслово доконаного виду, напр.: *зробити – зроблено, вимести – виметено, полити – полито*. Якщо ж форми на -но, -то співвідносяться з дієсловами недоконаного виду, то в їхньому семантичному плані наявний момент повторюваності результативної дії в минулому [Українська граматики 1986: 296], напр.: *Балакано довго й багато...* (Б. Грінченко).

Особливості предикативних форм на –но, –то граматисти трактують неоднозначно: незмінні предикативні форми на –но, –то [Вихованець, Городенська, Грищенко 1982: 116]; незмінні предикативні дієслівні форми на –но(–ено), –то [Русанівський 1971: 183]; незмінні предикативні дієприкметники на –но(–ено), –то [Гнатюк 1982: 61]; безособові речення з незмінною предикативною формою на –но, –то [Сучасна українська мова 1972: 251]; безособові (одноособові) речення зі складеним головним членом, вираженим предикативними віддієприкметниковими формами на –но, –то з дієсловом – зв'язкою **бути** [Вихованець 1993: 99]; безособово-предикативна форма на –но, –то [Українська грамматика 1986: 296]; незмінна предикативна форма на –но, –то [Загнітко 1996: 163]; предикативна форма дієприкметника на –но, –то [Грамматика 1970: 565]; дієприкметникові предикативи на –но, –то [Русская грамматика 1980: 328]; іменна форма безособового речення [Современный русский язык 1989: 629 – 630]; предикативні форми на –но, –то [Андерш 1987: 165].

Із морфологічного погляду предикативні форми на –но, –то позначають минулий перфектний час, минулий аористичний (з допоміжним дієсловом **було**), і майбутній (з допоміжним дієсловом **буде**). Односкладні речення з головним членом, вираженим предикативною формою на –но, –то мають здебільшого семичленну парадигму. Синтаксичний індикатив: теперішній час – *Тепер багато сподівань зв'язано з новими сортами дерев*; минулий час – *Всім пасажирам звелено було негайно залишити борт літака* (О. Гончар); майбутній – *Повідомлення у газеті буде вміщено без портрета* (І. Ле). Синтаксичні ірреальні способи: дійсний спосіб – *У будинку було б натоплено*; умовний спосіб – *Було б у будинку натоплено...* (*Якби було б у будинку натоплено...*); спонукальний спосіб – *Хай (нехай) у будинку буде натоплено*; бажальний спосіб – *Було б у будинку натоплено!* [Русская грамматика 1980: 328].

Формально-граматична організація речення в сучасній науці характеризується співвіднесенням його з тим або іншим зразком речення – структурною схемою. Структурна схема простого речення – це абстрактний синтаксичний зразок, за яким може бути сконструйовано окреме мінімальне відносно закінчене речення [Русская грамматика 1980: 92].

Грамматичним значенням структурної схеми речення є предикативність, що виявляється в системі форм, протиставлених за значенням об'єктивної модальності, тобто реальності / ірреальності і, всередині значення реальності, часових значень теперішнього, минулого і майбутнього [Грамматика 1970: 546].

Н. Ю. Шведова виділяє різні структурні схеми речень, де вживаються предикативні форми на –но, –то. Для позначення компонентів схеми введені такі елементарні буквені символи, які відповідають латинським назвам частин мови і назвам певних форм: Praed – предикатив, Part – дієприкметник, Praed part – дієприкметниковий предикатив; neg – заперечення; Inf – інфінітив; N – іменник; цифри при символі N позначають відповідно відмінки: N 2 – родовий відмінок іменника, N 4 – знахідний відмінок іменника.

1. Вільні двокомпонентні схеми, не підметово-присудкова група. Відношення між словоформами в них також можуть бути відношеннями суб'єкта і предикативної ознаки, однак, на відміну від підметово-присудкових речень, суб'єкт виражається в них такою формою слова, яка не є власне – номінативною, і, відповідно, суб'єктне значення тут виявляється ускладненим значенням самої цієї форми:

а) У реченнях типу *Видно сліди; Не видно сліди/ слідів* (структурна схема Praed (neg) N 4/ N 2) перший компонент – предикатив, виражений предикативною формою на –но, –то із значенням сприйняття, відчуття, необхідності, можливості: *видно, чути, помітно* тощо, другий компонент – іменник у формі знахідного чи родового відмінка; заперечення при предикативі факультативно, крім тих випадків, коли воно міститься в імені: *Нічого не видно*. Семантика схеми: “наявність суб'єктного стану, зверненого до об'єкта”.

б) У реченнях типу *Наготовано запасів; Підтвердження не отримано* (структурна схема Praed part N 2) першим компонентом є предикативна форма на –но, –то, другим – іменник у формі родового відмінка. Семантика схеми: “відношення між суб'єктом стану (він же – об'єкт дії) і його предикативною ознакою – станом як результатом дії”. При введенні суб'єктного поширювача семантична структура набуває такого вигляду: “відношення між суб'єктом і виконаною ним дією, спрямованою на об'єкт, який зберігає результат цієї дії”: *Комісією доручення не виконано* (“комісія доручення не виконала” і одночасно “доручення не виконано комісією”).

в) У реченнях типу *Наказано наступати* (структурна схема Praed inf) позицію першого компонента займають предикативні форми на –но, –то з модальним значенням можливості, доцільності, волевиявлення, своєчасності: *наказано, вирішено, заплановано* тощо, позицію другого-інфінітив. Семантика схеми: “наявність суб'єктного стану як можливості, необхідності, здатності, своєчасності здійснення дії, стану”.

1. Вільні однокомпонентні схеми, не відмінювано-дієслівний клас: прислівниковий клас:

а) Речення типу *Натоптано; Зачинено* (структурна схема Praed part) будуються з такими предикативними формами на –но, –то, як *сказано, домовлено, наказано, відмовлено, подано* тощо. Семантика схеми: “наявність безсуб'єктного або віднесеного до суб'єкта стану як результату дії” [Русская грамматика 1980: 93 – 96, 321 – 330, 381 – 383].

О. О. Потебня відзначав, що найхарактернішою особливістю українських форм на –но, –то, якою вони відрізняються від пасивних дієприкметників, є наявність знахідного відмінка [Потебня 1968: 339]. Знахідний відмінок обов'язковий при більшості предикативів на –но, –то, що утворюються від перехідних дієслів, напр.:

Завдання виконано. Оскільки він займає позицію називного відмінка, то розташовується переважно перед предикативом. Знахідний відмінок виражає синкретичне значення суб'єкта стану й об'єкта дії [Слинько, Гуїванюк, Кобилянська 1994: 208].

Семантична структура речень цього типу може мати не тільки об'єкт, а й такі непредикатні аргументи, як знаряддя, засіб, які зумовлені значенням предиката дії: *Фарбою намальовано картину.* До їхнього складу входить і локатив, коли предикат дії містить вказівку на локалізацію дії [Болюх 1992: 47], напр.: *На столі було гарно прибрано* (С. Олійник).

Безособові речення, предикат фізичного стану яких виражений предикативними формами на –но, –то, може бути результатом пасивізації активних конструкцій, де семантичну функцію носія фізичного стану виконують іменники-назви явищ природи (*мороз, вітер, дощ* тощо), назви природних об'єктів (*хмара, море* тощо) у формі орудного відмінка [Болюх 1992: 46 – 47], пор.: *Водою залито берег – Водою залило берег – Вода залила берег.*

Значна частина безособових речень, де головний член виражений предикативною формою на –но, –то, є результатом пасивізації активних конструкцій: *Дверцята відчинено ← Дверцята відчинено водієм ← Дверцята відчинені водієм ← Водій відчинив дверцята.* Перетворення базових активних конструкцій у похідні пасивні має такий вигляд: “називний суб'єкта дії + предикат дії + об'єкт дії → називний об'єктного суб'єкта + предикат результативного стану + орудний суб'єкта дії” [Вихованець 1987: 113].

3-поміж безособових речень, головний член яких виражений предикативною формою на –но, –то, окремо виділяються речення з неозначеним виконувачем дії, які є синонімічними до неозначено-особових речень, пор.: *Через три дні їх справді випущено і дозволено піти попрощатися з родиною* (П. Мирний) – *Через три дні їх справді випустили і дозволили піти попрощатися з родиною.* Речення з предикативною формою на –но, –то цієї групи подібно до неозначено-особових речень можуть виражати:

- 1) дію особи, що не відома мовцеві і не суттєва на даний момент для нього, пор.: *За літо школу відремонтували, завезли новенькі парти...* (О. Донченко) – *За літо школу відремонтовано, завезено новенькі парти...*;
- 2) дію особи, яка відома мовцеві, але він не називає її через певні причини, пор.: *Повідомляють про нові закони – Повідомлено про нові закони;*
- 3) дію особи, яка не може бути точно названою мовцем, пор.: *Дивись, а то там на ярмарку все вкрадуть* (О. Кобилянська) – *Дивись, а то там на ярмарку все буде вкрадено;*
- 4) дію, що витворюється конкретною особою, яка не називається з метою її неозначеності, пор.: *Мені наказували, забороняли, ставили проблеми, але ніхто не запропонував навіть присісти* (Гр. Тютюнник) – *Мені було наказувано, заборонено, ставлено проблеми, але ніким не запропоновано навіть присісти.*

Другу групу утворюють речення з предикативними формами на –но, –то з усуненим виконавцем дії, в яких ідеться або про безсуб'єктне джерело дії, або про неконкретизовані явища соціального порядку [Загнітко 1996: 159, 163], напр.: *Хай слово мовлено інакше – та суть в нім наша зостається* (П. Тичина).

Отже, безособові речення з головним членом, вираженим предикативною формою на –но, –то, тільки з формально-граматичного погляду є односкладними, а з семантичного-двокомпонентними. Власне-семантична структура таких речень містить обов'язково предикат дії або стану і зумовлений ним непредикатний аргумент із семантичними функціями діяча або носія стану. Предикативні форми на –но, –то показують наслідок попередньої дії, мають часові й видові ознаки, особливі зв'язки з об'єктними і суб'єктними членами.

БІБЛІОГРАФІЯ

- Андерш 1981 – Андерш Й. Ф. Типологія простих дієслівних речень у чеській мові в зіставленні з українською. – К.: Наук. думка, 1987. – 190 с.
- Болюх 1992 – Болюх О. В. Власне-семантична і формально-граматична інтерпретація безособових речень // Мовознавство. – 1992. – № 3. – С. 44 – 49.
- Вихованець 1983 – Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Семантико-синтаксична структура речення. – К.: Наук. думка, 1983. – 220 с.
- Вихованець, Городенська, Грищенко 1982 – Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Грищенко А. П. Граматика української мови. – К.: Рад. шк., 1982. – 208 с.
- Вихованець 1993 – Вихованець І. Р. Граматика української мови: Синтаксис. – К.: Либідь, 1993. – 368 с.
- Вихованець 1987 – Вихованець І. Р. Система відмінків української мови. – К.: Наук. думка, 1987. – 232 с.
- Гнатюк 1982 – Гнатюк Г. М. Дієприкметник у сучасній українській літературній мові. – К.: Наук. думка, 1982. – 248 с.
- Гнатюк 1979 – Словотвір сучасної української літературної мови. – К.: Наук. думка, 1979. – 406 с.
- Граматика 1970 – Граматика современного русского литературного языка / Отв. ред. Н. Ю. Шведова. – М.: Наука, 1970. – 768 с.
- Загнітко 1996 – Загнітко А. П. Український синтаксис. – К.: ІЗМН, 1996. – 202 с.
- Русанівський 1971 – Русанівський В. М. Структура українського дієслова. – К.: Наук. думка, 1987. – 232 с.
- Русская грамматика 1980 – Русская грамматика / Под ред. Н. Ю. Шведовой: В 2-х т. – Т. 2: Синтаксис. – М.: Наука, 1980. – 710 с.
- Слинько, Гуїванюк, Кобилянська 1994 – Слинько І. І., Гуїванюк Н. В., Кобилянська М. Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання. – К.: Вища шк., 1994. – 670 с.
- Современный русский язык 1989 – Современный русский язык / Под ред. В. А. Белошапковой. – М.: Высш. шк., 1989. – 800 с.
- Сучасна українська мова 1972 – Сучасна українська літературна мова: Синтаксис / За ред. І. К. Білодіда. – К.: Наук. думка, 1972. – 516 с.
- Украинская грамматика 1986 – Украинская грамматика / Русановский В. М., Жовтобрюх М. А., Городенская К. Г., Грищенко А. П. – К.: Наук. думка, 1986. – 360 с.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КІРОВОГРАДСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Випуск 31

Серія:

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

(МОВознавство)

Кіровоград – 2001

ББК 81.411.4-922.2

НЗ4

УДК 808.3-2.801.5

Наукові записки. – Випуск 31. – Серія: Філологічні науки (мовознавство). – Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2001. – 228 с.

ISBN 966-7401-62-6

До наукових записок увійшли статті, у яких розглядаються загальнотеоретичні питання граматики української мови, досліджується формування і становлення граматичних категорій класів слів, дериваційні і трансформаційні процеси у структурі частин мови, характеризується формально-синтаксична, семантико-синтаксична і комунікативна структура реченневих конструкцій, з'ясовуються історичні зміни в морфемній структурі слова тощо.

Збірник розрахований на наукових працівників, викладачів та студентів філологічних факультетів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

1. Іван Вихованець – член-кореспондент НАН України, доктор філологічних наук, професор.
2. Віталій Дмитрук – кандидат філологічних наук, ст.викладач (відп. секретар випуску).
3. Григорій Клочек – доктор філологічних наук, професор.
4. Василь Лучик – доктор філологічних наук, професор.
5. Володимир Манакін – доктор філологічних наук, професор.
6. Василь Ожоган – доктор філологічних наук, професор (відп. редактор випуску).
7. Володимир Панченко – доктор філологічних наук, професор.
8. Олег Поляруш – кандидат філологічних наук, професор.

Друкується за ухвалою вченої ради Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Адреса редакції: 25050, м. Кіровоград, вул. Шевченка, 1, тел. 22-56-74

ISBN 966-7401-62-6

© Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

ЗМІСТ

ІЗОМОРФІЗМ КАТЕГОРІЙ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ І ФОРМАЛЬНОЇ ГРАМАТИК ЯК ПІДСТАВА СТВОРЕННЯ СИНТЕТИЧНОЇ ГРАМАТИКИ	
<i>Олександр Бондар (Одеса)</i>	3
ДО ПИТАННЯ ПРО ІСТОРИЧНІ ЗМІНИ В МОРФЕМНІЙ СТРУКТУРІ СЛОВА	
<i>Тетяна Гаврилова (Черкаси)</i>	5
ІЗ СПОСТЕРЕЖЕНЬ НАД МОВОЮ ЗАКАРПАТСЬКОГО БУКВАРЯ І. КУТКИ 1799 РОКУ: МОРФОЛОГІЯ	
<i>Валентина Статєєва, Галина Дору (Ужгород)</i>	8
ПОНЯТТЯ “КОНЦЕПТ” У КОГНІТИВНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ	
<i>Олена Цапок (Черкаси)</i>	10
УКРАЇНСЬКА ВІДМІНКОВА СИСТЕМА У ФУНКЦІОНАЛЬНО-КАТЕГОРІЙНОМУ ВИМІРІ (спроба перекласифікації відмінків)	
<i>Іван Вихованець (Київ)</i>	13
ПРО ГРАМАТИЧНИЙ МЕХАНІЗМ СУБСТАНТИВАЦІЇ У СЛОВОТВІРНИХ ПОХІДНИХ	
<i>Стефанія Панцьо (Тернопіль)</i>	16
ВЖИВАННЯ ФЛЕКСІЇ –І У ФОРМІ РОДОВОГО ВІДМІНКА ОДНИНИ ІМЕННИКІВ ТРЕТЬОЇ ТА ЧЕТВЕРТОЇ ВІДМІН В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ	
<i>Світлана Авдєєва (Кіровоград)</i>	20
СЛОВОТВІРНА КАТЕГОРІЯ ІНСТРУМЕНТАЛЯ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ	
<i>Володимир Олексенко (Херсон)</i>	24
ГРАМАТИЧНА КАТЕГОРІЯ ІМЕННИКІВ СПІЛЬНОГО РОДУ (НА ПРИКЛАДІ ОЦІННИХ НАЗВ ОСІБ)	
<i>Тетяна Вільчинська (Тернопіль)</i>	33
ФУНКЦІЯ СУКУПНОСТІ У СТРУКТУРІ ФУНКЦІОНАЛЬНО–СЕМАНТИЧНОГО ПОЛЯ КВАНТИТАТИВНОСТІ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ	
<i>Світлана Бронікова (Одеса)</i>	36
КАТЕГОРІЙНО – ГРАМАТИЧНИЙ ПРИНЦИП ВИДІЛЕННЯ ІМЕННИКОВИХ ОМОНІМІВ	
<i>Ірина Савченко (Черкаси)</i>	37
ОЗНАКА ЛІМІТАТИВНОСТІ У ВІДДІЄСЛІВНИХ ІМЕННИКАХ ДІЇ	
<i>Олена Пчелінцева (Черкаси)</i>	40
СУБСТАНТИВОВАНІ ДІЄПРИКРЕТНИКИ У ПАРАДИГМІ ВІДДІЄСЛІВНИХ ІМЕННИКІВ	
<i>Наталія Лихошерстова (Харків)</i>	42
НАГОЛОШЕННЯ ІМЕННИКІВ СЕРЕДНЬОГО РОДУ НА –А(–Я) В “ЕНЕЇДІ” ІВАНА КОТЛЯРЕВСЬКОГО	
<i>Анжеліка Зинякова (Миколаїв)</i>	46
СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НЕПРЯМИХ НОМІНАЦІЙ ПРЕДМЕТІВ ПОБУТУ	
<i>Інна Нестеренко (Вінниця)</i>	48
НОВОТВОРИ НА ОСНОВІ ВЛАСНИХ НАЗВ У МОВІ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ	
<i>Олександр Стишов (Київ)</i>	51
ВАЛЕНТНІСТЬ СУФІКСІВ -ОР, -ЕР В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ	
<i>Інна Демешко (Кіровоград)</i>	55
ФЛЕКСІЙНИЙ СПОСІБ ТВОРЕННЯ ЖІНОЧИХ НОМІНАЦІЙ	
<i>Марія Брус (Івано-Франківськ)</i>	61
UNCONVENTIONAL DIMINUTIVE FORMATIONS IN UKRAINIAN CHILD LANGUAGE: A CASE STUDY	
<i>Tetyana Linnik (Kyiv)</i>	64
ПРИРОДА ТА СУТНІСТЬ СУФІКСІВ СУБ’ЄКТИВНОЇ ОЦІНКИ	
<i>Лариса Шутак (Чернівці)</i>	72
СИНТЕТИЧНЕ ФОРМОТВОРЕННЯ І СЕМАНТИЧНА СТРУКТУРА ДІЄСЛІВНИХ КАТЕГОРІЙ	
<i>Олена Дубова (Київ)</i>	74
ФУНКЦІОНАЛЬНО-СЕМАНТИЧНА КАТЕГОРІЯ КРАТНОСТІ НА РІВНІ МАКРОСТРУКТУРИ МОВИ ПЕРСОНАЖІВ РОСІЙСЬКОГО ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ	
<i>Тетяна Голосова (Черкаси)</i>	77

МЕТОДИКА ВСТАНОВЛЕННЯ, СПІВВІДНОШЕННЯ ВИДОВОГО ТА ЛЕКСИЧНОГО КОМПОНЕНТІВ <i>Світлана Соколова (Київ)</i>	80
КАТЕГОРІЙНЕ ЗНАЧЕННЯ ВИДУ У СЕМАНТИЧНІЙ СТРУКТУРІ NOMINA ACTIONIS <i>Галина Ярмоленко (Черкаси)</i>	83
ФУНКЦІОНАЛЬНА ТРАНСПОЗИЦІЯ ЧАСОВИХ ФОРМ ДІЄСЛОВА <i>Людмила Кричун (Кіровоград)</i>	85
ДЕРИВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДІЄСЛІВ КОНКРЕТНОЇ ФІЗИЧНОЇ ДІЇ З СЕМАНТИКОЮ “СТВОРЮВАТИ РІЗНОМАНІТНІ ТИПИ ЗАПИСІВ” <i>Ірина Джочка (Івано-Франківськ)</i>	87
ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ДІЄСЛІВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СФЕРИ <i>Марина Навальна (Переяслав-Хмельницький)</i>	91
ДІЄСЛОВА ДЛЯ ПЕРЕДАЧІ ЗВУКІВ, ЩО УТВОРЮЮТЬ ТВАРИНИ <i>Ольга Бабакова (Мелітополь)</i>	94
СЛОВОТВІРНА І ЛЕКСИЧНА ОМОНІМІЯ ДІЄСЛІВНИХ ПОХІДНИХ ІЗ ПРЕФІКСАМИ ВИ-, ПЕРЕ- <i>Леся Кіндей (Кіровоград)</i>	96
ДІЄСЛІВНІ ПРЕФІКСИ – ВИРАЗНИКИ НЕПОВНОГО СТУПЕНЯ ВИЯВУ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ОЗНАКИ <i>Зоя Митяй (Мелітополь)</i>	100
ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЕННЯ АФІКСАЛЬНИХ ОКАЗИОНАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ У ПОЕТИЧНОМУ ДОРОБКУ НЕОКЛАСИКІВ <i>Наталія Гаврилюк (Рівне)</i>	103
ФУНКЦІОНАЛЬНО–СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДЕРИВАЦІЙНОЇ ПАРАДИГМИ З КОРЕНЕМ ПРУГ – /ПРУЖ – У ПОЕТИЧНОМУ ІДІОЛЕКТІ Є.МАЛАНЮКА <i>Олена Семенець (Кіровоград)</i>	105
ГРАМАТИЧНІ ЗАСАДИ БУДУВАННЯ БАЗОВИХ І ТРИКОМПОНЕНТНИХ МОДЕЛЕЙ ПРИСЛІВНИКОВИХ ЕКВІВАЛЕНТІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ <i>Алла Лучик (Кіровоград)</i>	111
ПОРІВНЯЛЬНО–УПОДІБЛЮВАЛЬНІ ПРИСЛІВНИКИ СИНТАКСИЧНОГО СТУПЕНЯ АДВЕРБІАЛІЗАЦІЇ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВІ <i>Тетяна Ніколашина (Полтава)</i>	118
ТЕНДЕНЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЧИСЛІВНИКОВОЇ ПАРАДИГМИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ <i>Тамара Поляруш, Ірина Мариненко (Кіровоград)</i>	121
ЗАЙМЕННИКОВІ СЛОВА У СТРУКТУРІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ <i>Василь Ожоган (Кіровоград)</i>	123
СЕМАНТИЧНО–СИНТАКСИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ДЕЙКТИЧНИХ СЛІВ У НІМЕЦЬКІЙ І УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ <i>Наталія Леоновець (Кіровоград)</i>	127
ДО ПИТАННЯ ПРО ЕВОЛЮЦІЮ ВЗАЄМВІДНОШЕНЬ МІЖ МОВОЮ ТА МИСЛЕННЯМ <i>Олена Жаборюк (Одеса)</i>	130
ОКСИМОРОН ЯК ЗАСІБ СЕМАНТИЧНОГО РОЗУЗГОДЖЕННЯ МІЖ КОМПОНЕНТАМИ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ <i>Зоя Денисенко (Черкаси)</i>	133
КАТЕГОРІЯ НЕДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ГОЛОВНОГО ЧЛЕНА РЕЧЕННЯ <i>Микола Мірченко (Луцьк)</i>	136
ДО ПРОБЛЕМ АНАЛІЗУ ПРЕДИКАТІВ ПРОЦЕСУ <i>Ірина Жигора (Кіровоград)</i>	140
ПОЗИЦІЙНА СТРУКТУРА РЕЧЕНЬ З ПРЕДИКАТАМИ ВИМУШЕНОСТІ ТА ЗМУШУВАНOSTІ <i>Оксана Тронь (Івано-Франківськ)</i>	144
СЕМАНТИЧНА БАГАТОПЛАНОВІСТЬ СУБ’ЄКТА СТАНУ <i>Катерина Городенська (Київ)</i>	149
АНАЛІТИЧНІ МОДИФІКАТОРИ КІЛЬКІСНОГО ВИЯВУ ОЗНАКИ ДВОВАЛЕНТНИХ ПРЕДИКАТІВ ЯКОСТІ <i>Валентина Тимкова (Вінниця)</i>	151
ОБОВ’ЯЗКОВІ ІНТЕНЦІАЛЬНІ ПОШИРЮВАЧІ У СТРУКТУРІ ПРОСТОГО РЕЧЕННЯ <i>Микола Степаненко (Полтава)</i>	153

О СООТНОШЕНИИ РАЗНОУРОВНЕВЫХ СРЕДСТВ ВЫРАЖЕНИЯ МОДАЛЬНОЙ ОЦЕНКИ ИСТИННОСТИ В РУССКОМ ЯЗЫКЕ <i>Людмила Кулешова (Черкаси)</i>	156
СИНТАКСИЧЕСКИЕ СТРУКТУРЫ И ЧЛЕНЫ ПРОСТОГО ПРЕДЛОЖЕНИЯ СОВРЕМЕННОГО АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА <i>Тетяна Сазикіна (Одеса)</i>	159
ФАКУЛЬТАТИВНІ КОМПОНЕНТИ ПРИЧЛЕННОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ, УТВОРЕНІ НА ОСНОВІ ЗВ'ЯЗКУ УЗГОДЖЕННЯ СЛІВ У СУБСТАНТИВНИХ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯХ <i>Ніна Кухар (Вінниця)</i>	161
ПРАГМАТИЧНІ ТИПИ РЕЧЕНЬ <i>Анатолій Загнітко (Донецьк)</i>	164
СМЫСЛО – РОЛЕВАЯ И РЕФЕРЕНЦИАЛЬНАЯ СЕМАНТИКА ПРЕДЛОЖЕНИЙ МОДЕЛИ S[VCo]P (SVO) (НА МАТЕРИАЛЕ УКРАИНСКОГО, РУССКОГО И АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКОВ) <i>Олена Образцова (Одеса)</i>	167
ТРИКОМПОНЕНТНІ МОДЕЛІ БУТТЄВИХ РЕЧЕНЬ <i>Людмила Лонська (Черкаси)</i>	171
БЕЗОСОБОВІ РЕЧЕННЯ З ПРЕДИКАТИВНИМИ ФОРМАМИ НА -НО, -ТО В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ <i>Олена Куц (Мелітополь)</i>	174
НЕИЗОСЕМИЧЕСКИЕ КОНСТРУКЦИИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ СО ЗНАЧЕНИЕМ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ ХАРАКТЕРИЗАЦИИ ЛИЦА В СОВРЕМЕННОМ РУССКОМ ЯЗЫКЕ <i>Наталія Ковальчук (Одеса)</i>	177
РЕЧЕННЯ ТИПУ ЖИТТЯ Є ЖИТТЯ <i>Марія Личук (Чернівці)</i>	180
ФРАЗЕОЛОГІЗОВАНІ СХЕМИ РЕЧЕНЬ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ <i>Оксана Іванченко (Черкаси)</i>	182
УКРАЇНСЬКІ ПАРЕМІЇ: ФУНКЦІОНАЛЬНО-ГРАМАТИЧНИЙ ФЕНОМЕН <i>Олена Дуденко (Умань)</i>	184
ФАТИЧНІ ТА КОНТАКТНІ ЗАПИТАННЯ ЯК СКЛАДОВІ КОМПОНЕНТИ УСНО-РОЗМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ <i>Світлана Шабат (Чернівці)</i>	186
ПИТАЛЬНА СИТУАЦІЯ У ПОЕТИЧНІЙ КАРТИНІ СВІТУ <i>Наталія Кондратенко (Одеса)</i>	189
СЕМАНТИКО-СИНТАКСИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ АНАЛІТИЧНИХ КВАНТИФІКАТОРІВ <i>Віталій Дмитрук (Кіровоград)</i>	192
ТРИКОМПОНЕНТНА СТРУКТУРА ПОРІВНЯЛЬНИХ КОНСТРУКЦІЙ У ПРОСТОМУ РЕЧЕННІ <i>Людмила Прокопчук (Вінниця)</i>	196
СКЛАДНОПІДРЯДНІ РЕЧЕННЯ З СПОЛУЧНИКОМ BECAUSE І ПРОСТІ РЕЧЕННЯ З ПРИЙМЕННИКОВО-ІМЕННОЮ ГРУПОЮ З ПРИЙМЕННИКОМ BECAUSE OF <i>Олена Зеленська (Львів)</i>	200
ПРОБЛЕМА КВАЛІФІКАЦІЇ РЕЧЕНЬ ІЗ НАЯВНИМ ТА ЕЛІМІНОВАНИМ КОМПОНЕНТОМ ТЕ <i>Тетяна Огаренко (Кіровоград)</i>	204
ДО ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАЙМЕННИКОВИХ СЛІВ У СТРУКТУРІ ТЕКСТУ <i>Ганна Волчанська (Кіровоград)</i>	206
НЕРЕАЛЬНО – УСЛОВНЫЕ ПАРЦЕЛЛИРОВАННЫЕ ПЕРИОДЫ <i>Тетяна Ковальчук (Одеса)</i>	210
ЕКСПРЕСІЯ РОЗМОВНОСТІ В ІНДИВІДУАЛЬНОМУ СЛОВОТВОРЕННІ ХУДОЖНЬОЇ ПРОЗИ П. ЗАГРЕБЕЛЬНОГО <i>Тетяна Юрченко (Мелітополь)</i>	212
ОБРАЗНІ ПАРАДИГМИ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ СЛІВ У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ (НА МАТЕРІАЛІ ПОЕМИ І. ФРАНКА “МОЙСЕЙ”) <i>Олена Кардашук, Олена Кульбабська (Чернівці)</i>	216
ТЕКСТОВА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ГНОСЕОЛОГІЧНОГО АНТРОПОЦЕНТРИЗМУ <i>Наталія Грушко, Ганна Безручко (Київ)</i>	218
СЕМАНТИЧНІ ПОЛЯ КОНСТРУКЦІЙ З ПЕРВИННИМИ ПРИЙМЕННИКАМИ <i>Людмила Потєха (Кіровоград)</i>	220

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Випуск 31

Серія:
ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ
(МОВознавство)

Підп. до друку 19.01.2001. Формат 60×90¹/₈. Папір офсет. Друк різнограф.
Ум. др. арк.29,1. Тираж 300. Зам. № 1967.

РЕДАКЦІЙНО-ВИДАВНИЧИЙ ЦЕНТР
*Кіровоградського державного педагогічного
університету імені Володимира Винниченка*
25006, Кіровоград, вул. Шевченка, 1.
Тел.: (0522) 24 59 84.
Факс.: (0522) 24 85 44.
E-Mail: mails@kspu.kr.ua